

Scena polityczna na wiosnę 2022 – alternatywy wyborcze i elektoraty negatywne

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W dwóch ostatnich sondażach (lutowym i marcowym), obok pytań o aktualne preferencje wyborcze, próbowaliśmy się zorientować w ogólnym układzie sił na scenie politycznej. Interesowały nas sympatie i antypatie Polaków wobec ugrupowań innych, niż tylko wybrana partia lub koalicja wyborcza. Ten rozkład sympatii i antypatii może być istotny, bo choć o ewentualnych koalicjach wyborczych decydują statutowe władze partii, to jednak sympatie samych wyborców nie pozostają tu bez znaczenia. Ze względu na niewielką liczebność sondażowej reprezentacji zwolenników niektórych ugrupowań, analizy przeprowadziliśmy na danych zagregowanych z pomiarów w dwóch kolejnych miesiącach¹.

ALTERNATYWY WYBORCZE

Prawie dwie piąte wyborców o sprecyzowanych preferencjach partyjnych wyklucza możliwość głosowania na jakiegokolwiek inne ugrupowanie niż to, które aktualnie popiera (39%). Dalsze 7% nie wie, na które inne ugrupowanie mogłoby ewentualnie zagłosować. W sumie blisko połowa zadeklarowanych wyborców mających określone preferencje partyjne nie widzi żadnej alternatywy dla swego wyboru w ramach istniejącego spektrum partyjnego (46%). Odsetek „bezalternatywnych”, skoncentrowanych wyłącznie na jednym ugrupowaniu wyborców jest dziś niewiele niższy niż wiosną ubiegłego roku. W lutym i marcu 2021 roku możliwość poparcia jakiegokolwiek innej niż wybrana partii wykluczało 42% badanych. Co dwunasty nie wiedział, na jakie inne ugrupowanie mógłby zagłosować (8%). W sumie co drugi wyborca nie widział dla siebie innej partii czy ugrupowania, niż to, dla którego poparcie deklarował (50%).

¹ Badania „Aktualne problemy i wydarzenia” (382) i „Aktualne problemy i wydarzenia” (383) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnych imiennych próbach pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanych z rejestru PESEL.

W obu badaniach każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

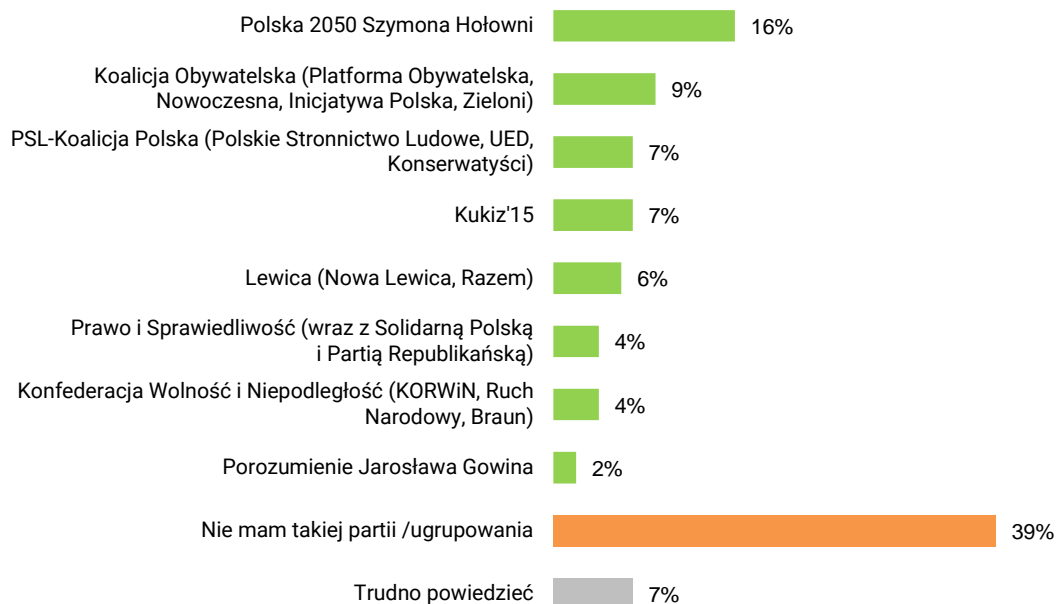
W obu przypadkach ankiety miały taki sam zestaw pytań oraz strukturę.

Badanie nr 382 zrealizowano w dniach od 31 stycznia do 10 lutego 2022 roku na próbie liczącej 1065 osób (w tym: 52,7% metodą CAPI, 30,3% – CATI i 17,0% – CAWI). Badanie nr 383 zrealizowano w dniach od 28 lutego do 10 marca 2022 roku na próbie liczącej 1078 osób (w tym: 56,0% metodą CAPI, 28,4% – CATI i 15,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Gdyby mógł (mogła) Pan(i) głosować na kandydatów jeszcze jednego ugrupowania/partii, to które/ą wybrał(a)by Pan(i) jako drugie/ą?

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH I MAJĄCYCH SPRECYZOWANE PREFERENCJE PARTYJNE (N=1143)

Tradycyjnie już w największym stopniu „bezalternatywny”, wykluczający możliwość poparcia w wyborach jakiegokolwiek innej partii, jest elektorat Prawa i Sprawiedliwości oraz stowarzyszonych z nim ugrupowań. Ponad połowa zdeklarowanych wyborców tej formacji (54%) nie dostrzega innego ugrupowania, na które mogliby głosować. Tylko w nieco mniejszym stopniu niezastępowalna dla swoich zwolenników jest Konfederacja – 46% jej elektoratu nie widzi dla siebie na istniejącym „ryнку politycznym” żadnej alternatywy. Znacznie mniej ortodoksyjni w swych wyborach są zwolennicy pozostałych ugrupowań opozycyjnych. Wśród wyborców PSL-Koalicji Polskiej ponad jedna czwarta (29%) nie dostrzega innej partii, którą mogliby poprzeć w wyborach. Prawie tylu samo zdeklarowanych zwolenników Polski 2050 Szymona Hołowni (28%) deklaruje, że nie ma innej partii, na którą mogliby zagłosować. Żadnej alternatywy politycznej nie widzi dla swojej formacji co czwarty zwolennik Lewicy (25%). Relatywnie w największym stopniu głosowanie na jakieś inne ugrupowanie uwzględniają w swych politycznych kalkulacjach wyborcy Koalicji Obywatelskiej (22%). Jeśliby zatem zdolność wyborców do znajdowania alternatyw dla popieranych partii, pewną otwartość na inne podmioty politycznej sceny, uznać za wskaźnik gotowości koalicyjnej elektoratów, ugrupowania opozycyjne dysponują w tym względzie większym potencjałem niż rządząca formacja czy Konfederacja WiN.

W porównaniu z ubiegłym rokiem wyraźnie zmniejszyła się grupa „bezalternatywnych” wyborców PiS, zorientowanych wyłącznie na rządzącą formację (z 62% w lutym–marcu 2021 roku do 54% – obecnie). Mniej ortodoksyjnie do swoich wyborów politycznych podchodzi obecnie także elektorat

Konfederacji WiN (spadek odsetka deklaracji braku alternatywy z 53% do 46%), a także wyborcy PSL-Koalicji Polskiej (spadek z 40% w lutym–marcu 2021 do 28% obecnie). Z kolei wyborcy dwóch najbardziej liczących się ugrupowań opozycyjnych stali się trochę mniej skłonni do ewentualnej zmiany preferencji. W szczególności dotyczy to elektoratu KO. W ciągu ostatniego roku odsetek wyborców KO wykluczających głosowanie na inną partię czy ugrupowanie wyraźnie się zwiększył, z 15% w lutym–marcu 2021 roku do 22% obecnie. Trochę częściej niż przed rokiem możliwość poparcia jakiejś innej partii wykluczają także zwolennicy ugrupowania Polska 2050 Szymona Hołowni (wzrost deklaracji braku alternatywy z 24% w lutym–marcu 2021 do 28% obecnie).

Wśród wyborców biorących pod uwagę możliwość głosowania na jakieś inne ugrupowanie stosunkowo najbardziej popularna, a więc teoretycznie mająca największe możliwości pozyskiwania nowych wyborców z grona zwolenników konkurencyjnych partii, jest najmłodsza stażem na politycznej scenie Polska 2050 Szymona Hołowni (16% wskazań). Mniejsze szanse na poszerzenie swego stanu posiadania o wyborców innych partii ma KO (9%). Co piętnasty wyborca mógłby ewentualnie zagłosować na PSL-Koalicję Polską i tyłu samo mogłoby przenieść swój głos na partię Pawła Kukiza (po 7% wskazań). Co szesnasty wyborca jako alternatywę postrzega Lewicę (6%). Najmniejsze możliwości pozyskiwania głosów z tej puli wyborców mają – ugrupowanie rządzące na czele z PiS oraz Konfederacja WiN (po 4% wskazań), a także Porozumienie Jarosława Gowina, na które mogłoby ewentualnie zagłosować tylko dwóch na stu wyborców wszystkich pozostałych uwzględnionych w analizach ugrupowań (2%).

Preferencje wyborców co do partii drugiego wyboru, podobnie zresztą jak ich pierwotne wybory polityczne, zmieniły się niewiele od ubiegłego roku. Jako najpopularniejsza alternatywa dla wyborców pozostałych partii minimalnie zyskała Polska 2050 (wzrost o 2 punkty procentowe – różnica w granicach błędu pomiaru). Nieznacznie większym zainteresowaniem wyborców innych ugrupowań cieszą się dziś ponadto Kukiz'15 oraz PiS i jego koalicjanci (wzrost wskazań po 2 punkty). Natomiast dla zwolenników innych partii straciła na atrakcyjności KO (spadek o 3 punkty procentowe).

TABELA 1

Gdyby mógł (mogła) Pan(i) głosować na kandydatów jeszcze jednego ugrupowania/partii, to które/ą wybrał(a)by Pan(i) jako drugie/ą?	Według terminów badań	
	II–III 2021	II–III 2022
	w procentach	
Polska 2050 Szymona Hołowni	14	16
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	12	9
Lewica (Nowa Lewica, Razem)	6	6
PSL-Koalicja Polska (Polskie Stronnictwo Ludowe, UED, Konserwatyści)	6	7
Kukiz'15	5	7
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	5	4
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	2	4
Porozumienie Jarosława Gowina*	-	2
Nie mam takiej partii /ugrupowania	42	39
Trudno powiedzieć	8	6

* W 2021 roku Porozumienie Jarosława Gowina wchodziło w skład koalicji rządzącej

Najpopularniejsza jako ewentualna alternatywa wyborcza Polska 2050 Szymona Hołowni oraz druga w kolejności na tej liście Koalicja Obywatelska w znacznej mierze pozostają dla swoich wyborców parą ugrupowań wzajemnie się uzupełniających. Na Polskę 2050 mogłoby zagłosować ponad dwie piąte zwolenników KO (44%) – znacznie więcej niż na inne ugrupowania sceny politycznej. Podobnie, wśród wyborców Polski 2050 – KO cieszy się wyraźnie większym zainteresowaniem niż pozostałe partie. Na KO mogłoby ewentualnie zagłosować prawie dwie piąte zadeklarowanych wyborców partii Szymona Hołowni (38%).

TABELA 2

Gdyby mógł (mogła) Pan(i) głosować na kandydatów jeszcze jednej partii /ugrupowania, to którą/e wybrał(a)by Pan(i) jako drugą/ie?	Elektoraty ugrupowań politycznych*					
	PiS (wraz z SP i PR) N=472	KO N=289	Lewica N=51	Konfederacja WiN N=102	PSL-Koalicja Polska** N=32	Polska 2050 Szymona Hołowni N=178
	procentowanie w kolumnach					
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	–	2	0	18	16	6
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	1	–	35	4	11	38
Lewica (Nowa Lewica, Razem)	1	14	–	1	9	7
Konfederacja Wolność i Niepodległość	7	2	0	–	0	4
PSL-Koalicja Polska (Polskie Stronnictwo Ludowe, UED, Konserwatyści)	5	12	3	3	–	9
Polska 2050 Szymona Hołowni	5	44	27	14	15	–
Kukiz'15	15	0	0	6	4	1
Porozumienie Jarosława Gowina	2	1	0	0	0	2
Nie mam takiej partii/ugrupowania	54	22	25	46	28	29
Trudno powiedzieć	10	3	10	8	17	4

* W zestawieniu pominięto wyniki dla partii Kukiz'15 oraz Porozumienia Jarosława Gowina ze względu na zbyt małą liczbę badanych deklarujących dla nich poparcie

** Wyniki dotyczące elektoratu PSL-Koalicji Polskiej należy traktować z dużą ostrożnością ze względu na niewielką liczebność w próbie

W porównaniu z 2021 rokiem sympatie elektoratu KO dla ugrupowania Szymona Hołowni nieco się zmniejszyły (z 49% w lutym–marcu 2021 roku do 44% obecnie). Z kolei elektorat Polski 2050 trochę częściej niż przed rokiem upatruje dla swojej partii alternatywy właśnie w KO (wzrost wskazań z 34% do 38%).

Zarówno Polska 2050, jak i KO mogłyby jeszcze liczyć na głosy sporej części elektoratu Lewicy. Preferencje drugiego wyboru zwolenników bloku lewicowego wyraźnie koncentrują się bowiem na obu tych ugrupowaniach. Tradycyjnie najwięcej sympatyków ma tu KO (35%), sporo jednak,

bo 27% elektoratu Lewicy alternatywy dla tego bloku upatruje obecnie w Polsce 2050 Szymona Hołowni. W ciągu ostatniego roku sympatie elektoratu Lewicy dla KO trochę osłabły (spadek deklaracji z 40% w lutym–marcu 2021 roku do 35% obecnie), nieco większe niż przed rokiem jest natomiast zainteresowanie wyborców Lewicy drugim z najbardziej liczących się ugrupowań opozycyjnych – Polską 2050 (wzrost z 24% w lutym–marcu 2021 roku do 27% obecnie).

Spore sympatie zwolenników Lewicy nie są bynajmniej w pełni odwzajemniane przez elektoraty KO i Polski 2050. Dla zadeklarowanych wyborców KO Lewica jest, co prawda, niezmiennie drugą po partii Szymona Hołowni najpopularniejszą alternatywą wyborczą, jednak do jej sympatyków zalicza się tu obecnie tylko co siódmy badany (14%), a więc o 6 punktów procentowych mniej niż przed rokiem. Z kolei w elektoracie Polski 2050, którego drugoplanowe preferencje są bardziej zróżnicowane, ku Lewicy skłania się tylko 7% jej wyborców – mniej niż gotowych byłoby głosować na PSL-Koalicję Polską (9%) i prawie tylu samo, ilu skłonnych byłoby poprzeć PiS (6%).

W sumie najpopularniejsza wśród wyborców pozostałych partii jako ewentualna wyborcza alternatywa – Polska 2050 dysponuje bardziej różnorodnym zapleczem niż KO, jeśli chodzi o spektrum partii, wśród których może szukać potencjalnych zwolenników. Poza sympatyzującymi z nią zwolennikami KO i Lewicy, za partią Szymona Hołowni mogłoby się jeszcze opowiedzieć 15% wyborców PSL-Koalicji Polskiej, 14% zwolenników Konfederacji WiN i niewielka część zwolenników PiS (5%).

Koalicja Obywatelska, poza elektoratem Polski 2050 i Lewicy, miałaby jeszcze szansę na poszerzenie swego stanu posiadania o głosy jednej dziewiątej wyborców PSL-Koalicji Polskiej (11%). Natomiast wśród zwolenników PiS i Konfederacji do wyjątków należą osoby upatrujące alternatywy w KO (odpowiednio 1% i 4% wskazań).

Lewica, która, zważywszy sympatie jej elektoratu, wyraźnie pozostaje w orbicie dwóch głównych partii opozycyjnych, poza elektoratem KO (14%) i niewielką częścią zwolenników Polski 2050 (7%), mogłaby jeszcze liczyć na głosy 9% elektoratu PSL-Koalicji Polskiej.

Kolejne ugrupowanie opozycji demokratycznej, PSL-Koalicja Polska, podobnie jak Lewica, stosunkowo najwięcej sympatyków ma w elektoracie KO i Polski 2050. Zainteresowanie PSL-Koalicją Polską zwolenników tych ugrupowań jest jednak dość ograniczone. Dla zwolenników KO PSL-Koalicja Polska jest trzecim pod względem znaczenia alternatywnym wyborem, po zdecydowanie najczęściej popieranej Polsce 2050 i Lewicy. Skłania się ku niej tylko 12% wyborców KO. Mało potencjalnych wyborców ugrupowanie ludowców ma też w elektoracie Polski 2050, zalicza się tu do nich co jedenasty zwolennik partii Szymona Hołowni (9%), a więc minimalnie więcej osób niż opowiada się za Lewicą. Na PSL-Koalicję Polską mógłby ewentualnie zagłosować ponadto co dwudziesty zwolennik PiS (5%). W elektoracie Lewicy i Konfederacji WiN ugrupowanie ludowców ma bardzo już niewielu sympatyków (po 3% wskazań w elektoratach tych ugrupowań).

Sam elektorat PSL-Koalicji Polskiej jest jednym z najbardziej zróżnicowanych, jeśli chodzi o sympatie polityczne. Stosunkowo najczęściej alternatywy dla swojej formacji zwolennicy PSL-Koalicji Polskiej upatrują w PiS (16%) i niemal równie często – w ugrupowaniu Szymona Hołowni (15%). Mniej

sympatyków mają tu Koalicja Obywatelska (11%) oraz Lewica (9%) i całkiem już niewielu – były koalicjant Kukiz'15 (4%). W ciągu ostatniego roku sympatie elektoratu PSL–Koalicji Polskiej dość wyraźnie przesunęły się z partii Szymona Hołowni ku PiS. Wiosną 2021 roku co czwarty zwolennik PSL–Koalicji Polskiej uznawał Polskę 2050 za ugrupowanie alternatywne (25%, o 10 punktów więcej niż obecnie). Z kolei odsetek sympatyków ludowców skłaniających się ku PiS wzrósł w ciągu ostatniego roku z 11% do 16%.

Najsilniejsze ugrupowanie naszej sceny politycznej, rządząca formacja, jest zarazem jednym z najbardziej izolowanych na scenie politycznej ugrupowań, jeśli chodzi o sympatie i zdolność przyciągania do siebie wyborców innych ugrupowań. Tylko 4% zadeklarowanych wyborców mających sprecyzowane preferencje partyjne bierze pod uwagę możliwość poparcia w wyborach PiS i jego koalicjantów. Rządzące ugrupowanie stosunkowo najwięcej potencjalnych zwolenników ma w elektoracie Konfederacji WiN (18%). Na ugrupowanie to skłonna byłaby ewentualnie przenieść swe głosy także relatywnie spora część wyborców PSL–Koalicji Polskiej (16%). Poza tymi elektoratami zainteresowanie głosowaniem na PiS i stowarzyszone z nim ugrupowania jest już bardzo ograniczone. Możliwość taką zakłada jeszcze 6% elektoratu Polski 2050 i zaledwie dwóch na stu wyborców KO (2%).

Sam elektorat PiS w większości nie popiera też nikogo poza własnym ugrupowaniem. Główną alternatywą dla zwolenników rządzącej formacji jest obecnie Kukiz'15 (15%). Całkiem już niewielkie grupy zwolenników PiS skłaniają się ponadto ku Konfederacji WiN (7%), PSL–Koalicji Polskiej lub Polsce 2050 (po 5% deklaracji).

Podobnie ugrupowaniem w zasadzie nie mającym większego zaplecza jest Konfederacja WiN. Może liczyć jedynie na niewielkie hipotetyczne wsparcie ze strony zwolenników PiS (7%) i zupełnie nielicznych zwolenników Polski 2050 (4%).

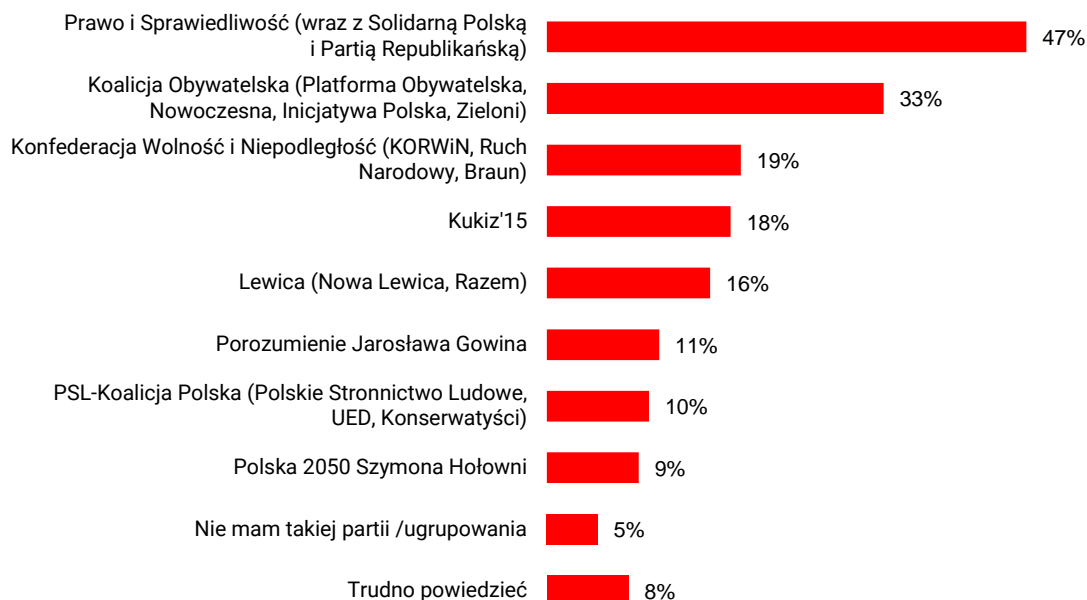
ELEKTORATY NEGATYWNE

Najliczniejszy elektorat negatywny ma formacja rządząca – prawie połowa chcących wziąć udział w ewentualnych wyborach zarzeka się, że na pewno nie oddałaby głosu na PiS oraz jego koalicjantów (47%). Sporo zadeklarowanych przeciwników ma też Koalicja Obywatelska – z pewnością nie zagłosowałaby na nią co trzeci potencjalny uczestnik wyborów (33%). Trzecie miejsce wśród najczęściej odrzucanych ugrupowań, jednak z wyraźnie mniej niekorzystnym wynikiem, zajmuje Konfederacja WiN (19%). Prawie tylu samo badanych na pewno nie zagłosowałoby na ugrupowanie Kukiz'15 (18%). Nieco mniej przeciwników ma Lewica (16%). Relatywnie najrzadziej odrzucane są: Porozumienie Jarosława Gowina (11%), PSL–Koalicja Polska (10%) oraz – najmłodsza na scenie politycznej – Polska 2050 Szymona Hołowni (9%).

Tylko co dwudziesty z badanych gotowych wziąć udział w wyborach, gdyby miały się one odbywać już teraz, deklaruje brak jakichkolwiek partyjnych antypatii (5%).

RYS. 2. Na kandydata której partii/ugrupowania na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH (N=1521)

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną partię/ugrupowanie

W porównaniu z rokiem 2021 rozkład antypatii partyjnych wśród Polaków zmienił się w niewielkim stopniu. Praktycznie taki sam jak rok temu jest poziom niechęci wobec zajmującego pierwsze miejsce pod tym względem PiS (wzrost o 1 punkt procentowy). Natomiast obniżyła się niechęć wobec partii opozycyjnych. W największym stopniu wobec zajmującej drugie miejsce w tym negatywnym rankingu KO, a także Lewicy (w obu przypadkach spadek o 4 punkty). Zmniejszyła się liczba głosów odrzucających możliwość głosowania także w przypadku Konfederacji (spadek o 3 punkty) oraz Polski 2050 i PSL-Koalicji Polskiej (spadki po 2 punkty). Jedynym ugrupowaniem, wobec którego uogólniona niechęć wzrosła, jest partia Kukiz'15 (wzrost o 3 punkty procentowe).

Z największą niechęcią wyborców PiS i jego koalicjantów spotyka się Koalicja Obywatelska – prawie trzy czwarte (71%) sympatyków ugrupowania sprawującego władzę z pewnością nie zagłosowałoby na formację firmowaną przez PO. Inne ugrupowania odrzucane są już dużo rzadziej. Jedna czwarta zwolenników PiS i jego koalicjantów (25%) odżegnuje się od głosowania na Lewicę. Mniej przeciwników (17%) ma w tym elektoracie drugie z najbardziej liczących się ugrupowań opozycyjnych – Polska 2050, a także PSL-Koalicja Polska (14%), Konfederacja WiN (11%) i Porozumienie Jarosława Gowina (10%). Stosunkowo najmniej negatywnych głosów zbiera w elektoracie PiS i stowarzyszonych z nim partii Kukiz'15 (7%).

TABELA 3

Na którą z partii/ ugrupowań, inicjatyw politycznych na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?	Elektoraty ugrupowań politycznych*						Wyborcy niezdecy- dowani N=342
	PiS (wraz z SP i PR) N=472	KO N=289	Lewica N=51	Konfede- racja WiN N=102	PSL-Koalicja Polska** N=32	Polska 2050 Szymona Hołowni N=178	
procentowanie w kolumnach							
Prawo i Sprawiedli- wość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	-	93	86	62	60	78	41
Koalicja Obywatelska (Platforma Obywa- telska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	71	-	6	59	20	12	17
Lewica (Nowa Lewica, Razem)	25	7	-	42	8	8	10
Konfederacja Wolność i Niepodległość	11	37	45	-	12	26	14
PSL–Koalicja Polska (Polskie Stronnictwo Ludowe, UED, Konserwatyści)	14	6	18	27	-	7	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	17	3	3	24	0	-	7
Kukiz'15	7	35	36	20	20	21	14
Porozumienie Jarosława Gowina	10	14	19	20	4	7	8
Nie mam takiej partii/ugrupowania	6	2	0	0	6	2	8
Trudno powiedzieć	7	0	2	0	8	2	24

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedno ugrupowanie

* W zestawieniu pominięto wyniki dla partii Kukiz '15 i Porozumienie Jarosława Gowina ze względu na zbyt małą liczbę badanych deklarujących dla niej poparcie

** Wyniki dotyczące elektoratu PSL-Koalicji Polskiej należy traktować z dużą ostrożnością ze względu na niewielką liczebność w próbie

Analogicznie – w elektoracie Koalicji Obywatelskiej najsilniej odrzucanym ugrupowaniem pozostaje PiS, jednak niechęć do rządzącej partii i jej koalicjantów jest deklarowana wyraźnie częściej, niż ma to miejsce w przeciwnym kierunku: jakkolwiek możliwość głosowania na rządzącą formację wyklucza aż 93% zwolenników Koalicji Obywatelskiej. Sporą niechęć wśród wyborców KO budzą Konfederacja (37% wskazań) oraz Kukiz'15 (36%), pozostałe ugrupowania mają już niewielu przeciwników. Kolejne ugrupowanie spośród najczęściej nieaprobowanych przez elektorat KO – Porozumienie Jarosława Gowina – wskazało już tylko 14% badanych. Lewicę, PSL, a zwłaszcza Polskę 2050 odrzucają nieliczni zwolennicy KO.

Podobny jak zwolennicy KO układ partyjnych antypatii prezentują zdeklarowani wyborcy Lewicy, z tym, że w ich przypadku, poza mniej powszechną niechęcią wobec rządzącej formacji, antypatie wobec innych ugrupowań wyrażane są bardziej zdecydowanie. Tak jak elektorat KO wyborcy Lewicy zdecydowanie najczęściej odrzucają możliwość poparcia rządzącej formacji (86%). Dużą niechęć, większą niż zwolennicy pozostałych ugrupowań, żywią do Konfederacji WiN (45%), a trzecią

najczęściej dezawuowaną przez nich partią jest Kukiz'15 (36%). Niechęć prawie jednej piątej elektoratu Lewicy budzą Porozumienie Jarosława Gowina (19%) i PSL-Koalicja Polska (18%). Bardzo rzadko odrzucane są natomiast KO (6%), a zwłaszcza Polska 2050 Szymona Hołowni (3%).

Wyborcy Polski 2050 Szymona Hołowni, tak jak zwolennicy pozostałych partii opozycyjnych, przede wszystkim wykluczają możliwość głosowania na partię rządzącą (78%). Z zauważalną niechęcią odnoszą się jeszcze do Konfederacji (26%) i Kukiz'15 (21%). Stosunkowo niewielu przeciwników ma tu natomiast KO (12%), a zwłaszcza Lewica (8%), PSL-Koalicja Polska (7%) i Porozumienie Jarosława Gowina (7%).

Z kolei zwolennicy Konfederacji, obok deklaracji niegłosowania na partię rządzącą (62%), niemal równie często odżegnują się od KO (59%). Co ciekawe, lokująca się teoretycznie po przeciwnej stronie ideowego frontu Lewica znalazła się tu dopiero na trzecim miejscu wśród odrzucanych partii – na pewno nie zagłosowałoby na nią ponad dwie piąte zwolenników Konfederacji (42%). Relatywnie sporą – większą niż w elektoratach innych ugrupowań – niechęć wyborców Konfederacji budzą ponadto PSL-Koalicja Polska (27%) i Polska 2050 Szymona Hołowni (24%). Co piąty zwolennik Konfederacji nie zagłosowałoby też na Kukiz'15 i Porozumienie Jarosława Gowina (po 20% wskazań).

Spośród elektoratów ugrupowań tzw. opozycji demokratycznej, wyborcy PSL-Koalicji Polskiej stosunkowo najrzadziej odcinają się od rządzącej formacji. Niemniej jednak większość z nich wyklucza możliwość poparcia w wyborach PiS i jego koalicjantów (60%). Z grona partii opozycyjnych z pewną niechęcią wyborców PSL-Koalicji Polskiej traktowane są KO i Kukiz'15 (po 20% wskazań). Z niewielką dezaprobatą spotykają się natomiast Konfederacja (12%) i Lewica (8%), a zwłaszcza Porozumienie Jarosława Gowina (4%). Żaden z ankietowanych wyborców PSL-Koalicji Polskiej nie opowiedział się też przeciwko Polsce 2050 Szymona Hołowni.

Analizując te dane w innym kierunku można stwierdzić, że największy dystans polityczny dzieli elektoraty Prawa i Sprawiedliwości (wraz z koalicjantami) z jednej strony oraz Koalicję Obywatelską – z drugiej. Po stronie „anty PiS” zdecydowanie sytuują się także wyborcy Lewicy i Polski 2050. Spośród elektoratów opozycyjnych ugrupowań relatywnie najbliższej do rządzącej formacji jest zwolennikom PSL-Koalicji Polskiej i Konfederacji, niemniej jednak i tu większość wyklucza możliwość zagłosowania na PiS i jego koalicjantów.

Z kolei Koalicja Obywatelska budzi największą niechęć w wyborcach PiS oraz Konfederacji, zaś najmniejszą – w elektoratach Lewicy i Polski 2050 Szymona Hołowni.

Konfederacja jest odrzucana przede wszystkim przez wyborców Lewicy oraz – nieco rzadziej KO i Polski 2050 Szymona Hołowni. Najbliżej jest do niej elektoratom PiS oraz PSL.

Analogicznie Lewica jest odrzucana najczęściej przez sympatyków Konfederacji. Relatywnie sporo przeciwników ma w też w elektoracie PiS. Rzadko niechętni są jej natomiast wyborcy KO, Polski 2050 i PSL-Koalicji Polskiej.

Mające w tej chwili znikome poparcie ugrupowanie Pawła Kukiza – Kukiz'15 jest traktowane najbardziej krytycznie przez zwolenników Lewicy oraz KO. Relatywnie sporo przeciwników ma jednak także w elektoratach Konfederacji, Polski 2050 jak i w ugrupowaniu byłego koalicjanta – PSL-Koalicji Polskiej. Mało głosów dezaprobaty wysuwają pod adresem tej partii jedynie wyborcy rządzącej formacji.

Znacznie mniejszy elektorat negatywny ma niegdysiejszy koalicjant PiS Porozumienie Jarosława Gowina. Na tle pozostałych elektoratów, jako stosunkowo najbardziej krytyczni wobec tej partii wyróżniają się z jednej strony zwolennicy Konfederacji WiN, z drugiej – wyborcy Lewicy. Najbardziej niechętni partii Jarosława Gowina są wyborcy PSL-Koalicji Polskiej oraz Polski 2050.

PSL-Koalicja Polska nie jest lubiana przede wszystkim przez wyborców Konfederacji. Częściej niż w innych elektoratach budzi sprzeciw wyborców Lewicy. Najmniej niechętnie odnoszą się do tej formacji wyborcy KO oraz Polski 2050 Szymona Hołowni.

Z kolei Polska 2050 Szymona Hołowni jest partią odrzucaną stosunkowo najbardziej. Z relatywnie największą niechęcią odnoszą się do niej wyborcy Konfederacji oraz PiS, ale nawet w tych przypadkach skala niechęci nie osiąga jednej czwartej wskazań. W elektoratach pozostałych partii opozycyjnych – KO, Lewicy i PSL-Koalicji Polskiej osoby negatywnie nastawione do tego ugrupowania należą do wyjątków.

Podobnie jak przed rokiem Prawo i Sprawiedliwość wraz z koalicjantami pozostaje ugrupowaniem relatywnie izolowanym na scenie politycznej. Należy do ugrupowań mających najmniejsze szanse na pozyskanie głosów zwolenników innych partii lub koalicji wyborczych, rzadko i tylko przez niektóre partie brane jest pod uwagę jako alternatywa wyborcza. W stosunkowo największym stopniu mogłoby liczyć na przychyłność wyborców Konfederacji i PSL-Koalicji Polskiej. Z drugiej strony, także wyborcy tej formacji nie widzą dla siebie żadnej alternatywy wyborczej, jedynym ugrupowaniem wskazywanym relatywnie częściej jest partia Kukiz'15. Jednocześnie PiS pozostaje koalicją wyborczą mającą największy i równie liczny jak przed rokiem elektorat negatywny.

Natomiast w porównaniu z ubiegłym rokiem nieco zmniejszyła się niechęć wobec partii opozycyjnych, szczególnie KO oraz Lewicy. Po stronie opozycji najbliższej do siebie jest wyborcom KO i Polski 2050. Startując oddzielnie w wyborach oba ugrupowania będą zabiegać o podobny, choć nie identyczny elektorat – 12% wyborców Polski 2050 na pewno nie oddałoby swego głosu na KO (w przeciwną stronę to tylko 3% głosów niechęci). W porównaniu z 2021 rokiem sympatie elektoratu KO dla ugrupowania Szymona Hołowni nieco się zmniejszyły, podczas gdy w elektoracie Polski 2050 skłonność ku KO nieco wzrosła. Z oboma ugrupowaniami sympatyzują wyborcy Lewicy, jednak nie jest to sympatia w pełni odwzajemniona. Wśród wyborców KO dwuipółkrotnie, zaś wśród sympatyków Polski 2050 prawie czterokrotnie mniejszy odsetek skłania się ku Lewicy. Sympatycy bloku lewicowego poza KO i Polską 2050 nie widzą żadnych alternatyw, natomiast najdalej jest im do PiS, Konfederacji oraz Kukiz'15.

Elektorat Konfederacji, obok PiS najbardziej „bezalternatywny”, jest dość podzielony politycznie, bowiem z jednej strony częściej byłby skłonny wspierać PiS (obok Polski 2050), ale jednocześnie rządzącą koalicję najsilniej odrzuca, z wyraźną niechęcią traktuje także KO oraz Lewicę. Nielicznym zwolennikom PSL-Koalicji Polskiej politycznie nieco bliżej jest do PiS (i Polski 2050) niż do KO, ale jednocześnie – podobnie jak inne partie opozycyjne – wobec PiS najbardziej się dystansują, częściej niż innych odrzucając jednocześnie także KO oraz ugrupowanie Kukiz'15.

Opracowała

Agnieszka Cybulska